

63. La sega i la batuda (Llobera)
 Informador: Àngela Freixes i Estany
 Edat: 65 anys
 Transcriptors: J. Veny, L. Pons
 Enquestador: D. Recasens, M. C. Portillo
 Data: 30 juny 1976
 Comentari: Vegeu les il·lustracions 13, 14,
 15 i 16.

La sega i la batuda

(Llobera)

m,irə: ɣəf,abən un tɾ,ɔʔ əm um bʰ'an | əs fik,abən ək,ɛl əsklup'et ə: ʔ ə lə m'a
 | i m,irə ʔ ləβ'ɔn n,abən səɣ'an | əf'ins | n,an səɣ'an n,an səɣ'an | j əŋ f,ejəŋ
 gəβ'eɫs | i ɔ ək,ɛlɔ ɣəβ'eɫs | fe'ejəŋ r'eŋʔ ɔə ɣəβ'eɫs | d ək,ɛlɔ ɣəβ'eɫz nə
 fe,jən unəz ɣ'arβəs | i ləβ,ɔrənz ɔə ləz ɣ'arβəz nə fe'em m'uns ʔ kə n d,iəŋ
 kəβəl'ons | u β,e ɣərβ'erəs | əls kəβəl'onz əs fe'eən də: ɔ,ew ɣ'arβəs | j əls
 kəβəl'o | i ləz | əls kəβəl'onz ɔə ɔ,ew ɣ'arβəs | i ləz ɣərβ'erəs | ʔ s fe'en də:
 tɾ'entə <1> | puz,abən d'ew | β,in də lə r'eŋ | d,ew pər k,adə kənt'o | i
 ləβ,ɔrənz d'ew | ə s'oβre | pər kuβ'ertə <1> <2> əm: bl'at | əm əl mət,eɟ
 βl'at | fe'en unz βəns'iɫs kə n d'iən | fe βəns'iɫs | (...) kə liɣ,abən əl bl'at | ən
 d,iəŋ fe βəns'iɫs | j əw f'eən ʔ əmb əl bl,ad mət'ef ʔ fe'en k,om unə kr'ew | i
 kə fe,esən doz βr'eŋs ʔ kə fe,osən l,ars kə puɣ'esən | liɣ'a ls tɾ,ez ɣəβ'eɫs | <3>
 (...) a: ʔ əl gər'ɔt | əl gər'ɔt təβ,e ɣəf'abən ləs | ləs | ləz ɔəs k,abz ɔə lə ɣ'arβə
 <1> | 'aj ɔəl | dəlz βəns,iɫ kə d'iəm | todz ɔ,oz əf,inz: ɟ'uns | kən ɟa st,a βeŋ
 liɣ,adə f'ins | ləβ,ɔnz ʔ ɣəf,abən tod ɟ'un | i fe'en 'u:n | u rəturs,iβən əf'ins |
 (...) rə ʔ rətɣ'rs'ut | i ləβ,ɔnz u kləβ'abən kap s,otə: | əl bəns'iɫ | kə kəð,eɟ
 əf,inz ə s'otə || <4> (...) u ɔif,abən əst'a | f,inz əl t,ems kə w β'u | bul,iβən
 b'atre | i ɔə kwan ,erə | t,emz ɔə β'atrə kəm ez 'arə | si: s:əɣ,abə | ɟuri'ɔl | u
 bət,iβən pər l,a | əɣ'ost || <5> i ləβ,ɔnz ɣəf'abən: uŋ k'aru | j əl: əl purt,abən
 əl tɾ'ɔs | m,entrə kərəɣ,abən də ɣ'arβəs ʔ i kap ə l 'erə || ləβ,ɔnz ə l 'erə
 pər,abən lə βət'uðə | əstən,iβən ək,ɛləz ɣ'arβəs t,od bult,an də l 'erə | i
 ləβ'ɔrəns ʔ m,irə ɣəf'abən əl pər,eɫ də ləz m'uləs ʔ i puz,abən əf,ɔ | kur'o | i
 ɔəspr,eɟ əf,ɔ 'atrə kə d,iən əl tɾ'iɫ | k ,e' u:n: unə p'ɔst | pɔz l'arɣə: j
 puz,abən uns k'ɔns | fərək'ɔts k,ɔzəs tɾ,ɔsuz ɔə fər,agz β'eɫs | u k,ɔzə f'ins |
 kə puɣ'esən: ʔ rusəɣ'an tɾiŋf,esən lə p'alə | i ləβ'ɔns ʔ kum j,a tən,iβən lə
 p'alə f'etə | m'iri pəs,abən d,oz o tɾ,ez βəɣ'adəs | əl ɟ'iren ʔ m unəs f'orkəs |
 əz n,abəŋ ɟir'an lə p'alə | n,anlə ɟir'an ʔ n,anlə ɟir'an | i pəs,abən tɾ,ez o
 kw,atrə βəɣ'adəz əlz ənim,alz ə s::oβrə | i kwam b,im puz'ad ləs | ja st,abə lə
 p'alə ben tɾ'idə <1> | ləβ'ɔrəns ʔ gəf,abən əlz d'i'ables | kə n əf,ɔ k,estuz
 rəmp'iɫs ʔ əlz d,iən əlz d'i'ables | i ləβ,ɔn m'irə ʔ n,əŋ fen əf'ins ʔ
 əmun:tɾəɣ,abən totə lə p'alə m unɟ f'un <6> | f,ɔrə ɔəl bl'at | f,ɔrə ɔə l 'erə ||
 ŋ kəβ,at u pəs,abən ə rəmp'iɫ'a | m un un ,atrə rəmp,iɫ mez əsp'es | tɾ,ewrə
 tot'ə | t,otə lə p'alə tɾ'idə | kom b,iən tret t'otə k,ɛlə p'alə tɾ'idə | ləβ,ɔnʔ l
 əstir'as | b,en əstirəs'at | təᵐb,e um m'un ʔ səl | ləβ,ɔnz əspər,abəm kə fez

La sega i la batuda

(Llobera)

Mira; gafaven* un tros amb un volant, es ficaven aquell esclòpet a ... a la mà i, mira, llavons* naven* segant aixins,* nant* segant, nant* segant, i en feien gavells; i, d'aquells gavells —feien rengs* de gavells—, d'aquells gavells ne feien unes garbes, i llavòrens* de les garbes ne feien munts que en dien* cavallons o bé garberes. Els cavallons es feien de deu garbes i els cavalló... i les ... els cavallons, de deu garbes, i les garberes es feien de trenta; posaven deu, vint de la reng,* deu per cada cantó, i llavòrens* deu a sobre per coberta.

Amb blat, amb el mateix blat feien uns vencills que en dien,* fer vencills ... que lligaven el blat, en dien* fer vencills; i heu* feien amb el blat mateix, feien com una creu, i que fessen* dos brenes,* que fossen* llargs, que poguessen* lligar els tres gavells.

Ah! el garrot. El garrot, tabé* gafaven* les ... les ... les dos caps de la garba, ai, del ... del vencill que diem,* tots dos aixins* junts; con* ja està ben lligada aixins,* llavons* agafaven tot junt i feien un ... ho retorçiven* aixins* re... retorçut, i llavons* ho clavaven cap sota el ... el vencill, que quedés aixins* a sota.

Ho dixaven* estar fins el temps que ho vo... voliven* batre. I de quan era el temps de batre, com és ara el ... si es segava el juriol,* ho bativen* per lla* l'agost.

I llavons* gafaven* un carro, i el ... el portaven al tros mentre carregaven de garbes i cap a l'era. Llavons* a l'era paraven la batuda, esteniven* aquelles garbes tot voltant de l'era i llavòrens,* mira, gafaven* el parell de les mules, hi posaven això, el corró, i després això atre* que dien* el trill, que era un ... una post ... post llarga, hi posaven uns conts* xerracots,* coses, trossos de xerracs vells o coses aixins,* que poguessen,* rossegant, trinxessen* la palla. I llavons,* com* ja teniven* la palla feta, miri, passaven dos* o tres vegades, el giren amb unes forques, es naven* girant la palla, nant-la* girant, nant-la* girant, hi passaven tres o quatre vegades els animals a sobre. I quan viem* posat les ... ja estava la palla ben trida,* llavòrens* gafaven* els diables* que a.n* això, a aquestos rampills els dien* els diables,* i llavons,* mira, nant* fent aixins,* amuntregaven* tota la palla amb* un munt, fora del blat, fora de l'era. En cabat,* ho passaven a rampillar, amb un ... un atre* rampill més espès, treure tota l... tota la palla trida.* Con* vien* tret tota aquella palla trida,* llavons* l'estiràs,* ben estirassat,* també un munt, sol; llavons* esperàvem que fes vent, fes un bon vent i, mira, amb una pala, heu* tirà... heu* tornaven a tirar tot enlaire, però tot al mateix pesto* aixins,* i el vent se'n duia el boll cap allà amb* un atre* munt. El blat que-

β'en | f,ez um bəm b'en | i m'irə m ,unə p'alə 'əw tɪr'a 'əw turn,aβən ə tɪr,a
 t'ot ənl,ajre | prɔ t,ot əl mət,ɛf p,ɛstu f'ins | i l β,en sən d,ujə l β'oɫ | kap əɫ,a
 m un ,atrə m'un 'əl βl,at kəð,aβe k'i | i l β,oɫ əɫ'a || i l əβ,ɔnz əɫ,ɔ pər kəβ,aw
 ðə ɫimpja m'ɛz u fik,aβən əm ,unə m'akinə | əm 'uns | m un ər'e | d ək'eɫs || j
 aw! ən təβ'e (?) ' si f,e'ə β'en | si no ŋ f'e'jə ' d,iw kə m b,iən də f,e m un s'ak |
 prɔ j,ɔ ðə f,ew əm un s'ak no m b,iə βiz m,aj kom u f'e'ən || a: β,e kwan
 əst,aβe tod n,ɛt i ɫ'impju | l ənsək'aβən | l ənsək,aβən i k,ap əl s'ostre | k,ap ə
 lə βut'iɣə kə ð,iən

dava aquí i el boll, allà. I llavons* allò, per cabâ-ho* de llimpiar* més, ho ficaven
 amb* una màquina, amb* uns ... amb* un erer d'aquells; i au!, en... tabé (?) si feia
 vent, si no en feia, diu que en vien* de fer amb un sac, però jo, de fê-ho* amb un sac,
 no en via* vist mai com ho feien. Ara bé, quan estava tot net i llimpio,* l'ensacaven;
 l'ensacaven i cap al sostre,* cap a la botiga,* que dien.*

- <1> La vocal final d'aquests mots es pronuncia velaritzada.
- <2> Enquestador: «Amb què ho lligaven allò?».
- <3> Enquestador: «I aquell pal que ens deia, allò que servia ... no ho recorda?
 Aquell bastó que ens deia que feien servir, també».
- <4> Enquestador: «I després, què feien, quan ho tenien tot ja apilat?».
- <5> Enquestador: «I com batien?».
- <6> Equivocació per *mnt*.